Расправе у Немачкој на тему руске агресије на Украјину добиле су нови обрт. Све је више коментара и анализа по којима би решење украјинске кризе требало одложити за нека друга времена. Откако се министар спољних послова Франк Валтер Штајнмајер вратио са пута из Москве – где је, наводно, нашао заједнички језик са господарима Кремља – многобројни предлагачи траже да се припајање Крима Русији дефинише на нови начин.

„Требало би бити опрезнији при употреби појма анексије", саветовао је хамбуршки професор филозофије права Рајнхард Меркел (није у сродству са немачком канцеларком истог презимена). Водећи немачки стручњак за дефиницију етичких и моралних норми у законодавству и политици, члан 26-члане комисије мудраца у Немачком етичком савету, истакао је: „На Криму није било анексије, реч је о сецесији (отцепљењу) те регије, а не о отимању туђе територије." Меркел је извео закључак да онај ко прихвата сецесионисте (Русија) никако није неко ко нешто отима: „Овако гледано, прихватање Крима Русији не представља повреду међународног права (и не оправдава реакције Запада), већ је, само, у супротности са украјинским законом чија је валидност дискутабилна, с обзиром на то да је до отцепљења дошло већинском одлуком тамошњег становништва."

Примус немачке политичке етике Меркел није остао усамљен у свом ставу. Неколицина стручњака за државно и међународно право покушала је „да разреши Гордијев чвор на истоку Европе”, предлажући да се на Криму спроведе нови референдум, али под окриљем ОЕБС-а. На тај начин би припајање Крима Русији било легализовано и омогућено међународно признавање нових граница.

Кључни немачки политичари нису реаговали, бар не директно. Препустили су првенство бившим великанима немачке политике, или такозваним међународним стручњацима, који су, уз пословично критички осврт на држање Москве, испољили мишљење да није време ни за постављање ултиматума, ни за изнуђивање *ad hoc* решења.

Волфганг Ишингер, примера ради, осврнуо се у четвртак на претходну, за немачке прилике сензационалну, изјаву бившег шефа Социјалдемократске партије Матијаса Плацека. Он је почетком недеље рекао да би анексију Крима требало легализовати на међународном нивоу, јер добри односи са Москвом више користе Западу него Русији. У функцији шефа Минхенске конференције о безбедности и као специјални изасланик ОЕБС-а за Украјину, Ишингер – својевремено један од „архитеката” Дејтонског споразума, заједно са Ричардом Холбруком – одбацио је идеју о признању „руске анексије Крима”, али је „евентуалне захтеве да се Крим без одлагања врати Украјини оценио као нереалне – сматрајући да је преча обавеза да се ситуација стабилизује у копненој Украјини.

Далеко већу пажњу изазвао је наступ 92-годишњег доајена немачке дипломатије Егона Бара у програму Друге немачке телевизије ЗДФ. У истоименој дискусији ТВ модераторке Мејбрите Илнер, Бар је указао да је (Западна) Немачка дуго толерисала „отцепљену” Источну Немачку, мада се никада није помирила са том поделом: „Можемо, дакле, себи дозволити да и даље пијемо кримски шампањац, а да при томе не добијемо грижу савести.”

Оштрији критичари су се надовезали на Барово излагање и приметили да се питање Крима, па и истока Украјине, вештачки доводи до усијања, с обзиром на то да се Запад у упоредивим случајевима одавно одрекао чврстог става о непризнавању отетих територија, односно и од изолације виновника такве „отимачине”. При томе су указали на пример северног дела Кипра, који је Турска окупирала 1974. године: „После пет деценија окупације северног дела острва, нико у Бриселу не поставља питање Анкари – када мисли да допринесе поновном уједињењу Кипра. Напротив, Турска је кандидат за приступ ЕУ, а услови који јој се постављају не додирују питање подељеног острва”, предочено је „Политици” у централи немачких Зелених. „Игра на време”, до заборава,

или док се не стекну услови за другачије постављање, очигледно представља окосницу немачке, али и европске, тактике преговора са Москвом за решавање украјинске кризе.

Штајнмајерова „доктрина”, по којој украјински проблем није једини приоритет западне политике (цитат његовог образложења нове тактике преговора са Москвом: „Време је да сагледамо ситуацију изван оквира украјинске кризе... Широм света има проблема који изискују заједничка решења”), наилази на све више присталица. То се посебно односи на онај део „доктрине” који као привремено решење налаже успостављање линије раздвајања између украјинске владе у Кијеву и сепаратиста на истоку земље: безбедносни коридор, по угледу на онај који је својевремено успостављен око Косова, према Србији, требало би да осујети зарађене стране од даљих непријатељстава – све док време не залечи ране и док се не створе услови за нове преговоре, о новом заједништву или о коначном разлазу.

За крај остаје питање: како немачка канцеларка гледа на Штајнмајерову иницијативу? Занимљиво је да је Ангела Меркел прошлог четвртка, у посети Пољској, „хладила узаврелу крв Пољака”, како су то неки булеварски дневници формулисали. Истакла је да дијалог са Русијом нема алтернативе и да је свако даље погоршање односа контрапродуктивно.

За неупућене, или за површно информисане, овакво постављање Меркелове у Пољској могло би да представља изненађење, будући да је канцеларка непуну недељу пре тога оштро критиковала Москву, на самиту у Бризбејну, а потом и у једном говору у Сиднеју. Нека сазнања, међутим, упућују на другачији закључак. „Политика” је сазнала у Берлину да ментор нове иницијативе за преговоре са Русијом није био министар Штајнмајер већ – бивши руски председник Михаил Горбачов. Он је у својству свечаног госта на прослави 25-годишњице рушења Берлинског зида пренео Меркеловој предлог за решавање украјинске кризе. Меркелова је, каже се у Берлину, проследила стенограм поверљивог разговора министру Штајнмајеру и – нова немачка иницијатива за преговоре са Русијом је узела маха.

(Политика)